



ผลการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) รอบ 6 เดือน (ตุลาคม 2565 - มีนาคม 2566) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ.2548 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2552 ขับเคลื่อนการทำงานด้วย “การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง” อันเป็นโครงการต้นแบบของการพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับพื้นที่สูง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงริเริ่ม โดยการจัดตั้งโครงการหลวงขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 มีเป้าหมายเพื่อมนุษยธรรม ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก ปัจจุบัน สวพส. ดำเนินการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างเหมาะสมกับภูมิสังคม ปัญหา และความ ต้องการของชุมชน เน้นยกระดับการพัฒนาของชุมชนบนพื้นที่สูงให้เข้มแข็ง กระจายการพัฒนาพื้นที่สูงให้ทั่วถึง สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ บริหารจัดการการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้วิสัยทัศน์ “ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุข ด้วยการวิจัยและพัฒนา สืบสาน รักษา ต่อยอดงานโครงการหลวง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ปีงบประมาณ พ.ศ.2566 สวพส. ดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการ จำนวน 4 ฉบับ แบ่งเป็นแผนสำหรับเป็นกรอบการดำเนินงานภายใน ได้แก่ แผนปฏิบัติการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) และแผนสำหรับเป็นเครื่องมือเพื่อการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานบูรณาการต่างๆ ตามลักษณะของพื้นที่อย่างครอบคลุมทุกมิติ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ (1) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) (2) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) (3) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ทั้งนี้ สวพส. ได้ยึดชุมชนบนพื้นที่สูงเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความเสมอภาคและผลสัมฤทธิ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ด้วยการยกระดับการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างครบวงจรทั้งวิจัย พัฒนา และการเผยแพร่องค์ความรู้ บูรณาการงานวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูงและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและภาคีเครือข่ายทั้งระดับประเทศและนานาชาติ สร้างกลไกความร่วมมือในการระดมทุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เพื่อผลักดันการพัฒนาพื้นที่สูง และให้อูทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งการเรียนรู้และการบริการที่มีมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัยบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งแนวทางการดำเนินงานได้กำหนดไว้อย่างสอดคล้องและเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และนโยบายที่สำคัญต่างๆ เช่น SDGs, BCG Model, Carbon Neutrality, Net Zero Emissions

สวพส. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 จำนวน 454.6524 ล้านบาท สำหรับดำเนินงานตามภารกิจและเป้าหมายที่กำหนด และได้รับการสนับสนุนงบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม จำนวน 42.4630 ล้านบาท สำหรับดำเนินงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง รวมเป็นกรอบงบประมาณทั้งสิ้น 497.1154 ล้านบาท โดยในรอบ 6 เดือน (ตุลาคม 2565 – มีนาคม 2566) มีผลการเบิกจ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณรวมผูกพันสัญญา

เป็นเงิน 264.8379 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.27 ของวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 55.06 ของแผนปฏิบัติการประจำปี

ตารางแสดงผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 รอบ 6 เดือน (ตุลาคม 2565 – มีนาคม 2566)

การยุทธ์/แผนงาน	ผลการเบิกจ่าย งบประมาณ (ร้อยละ)	ผลการปฏิบัติงาน (ร้อยละ)
กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้ งานโครงการหลวง <ol style="list-style-type: none"> 1. การวิจัยบนพื้นที่สูง 2. การสนับสนุนงานโครงการหลวง 3. การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็น แหล่งเรียนรู้ สนับสนุนการพัฒนาบนพื้นที่ สูงและการให้บริการสังคม 4. งานสนับสนุนงานพัฒนาเครือข่ายการวิจัย และพัฒนา กับนานาชาติ 	47.90	60.20
กลยุทธ์ที่ 2 การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวง เพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง <ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า เกษตร 2. โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตและ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่ สูงตามแนวทางโครงการหลวง 	54.73	61.77
กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาและบริหารองค์กร <ol style="list-style-type: none"> 1. การบริหารและพัฒนาองค์กร 2. ค่าใช้จ่ายบุคลากร 	58.26	43.19
รวม	53.27	55.06

ผลการดำเนินงาน

ตามเป้าหมายการให้บริการในรอบ 6 เดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566



ผลการดำเนินงาน

เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาสำคัญของ กษ.

1. การส่งเสริมเกษตรกรรายยั่งยืน

สวพส. สร้างอาชีพภาคการเกษตรบนพื้นที่สูงภายใต้ระบบการผลิตและวิถีเกษตรกรรมที่มีความสมดุลทั้งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านความสามารถในการแข่งขัน และความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม ด้วยการนำผลสำเร็จด้านการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงหรือ Royal Project Model มาพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร ร่วมกับการใช้ข้อมูลจากแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง แผนที่ชุมชน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการวางแผนพัฒนาและ



การส่งเสริมระบบเกษตรแบบประณีตบนพื้นที่สูง

ส่งเสริมการปรับระบบเกษตรเชิงเดี่ยวสู่ระบบการปลูกพืชผสมผสาน ระบบเกษตรแบบประณีต และการปลูกไม้ยืนต้นเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมทั้งส่งเสริมการจำหน่ายผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร (พืชท้องถิ่น ชา และกาแฟ ท่องเที่ยว ปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์แปรรูป ผัก พืชไร่ ไม้ดอก ไม้ผล หัตถกรรม และอื่นๆ) ผ่าน ช่องทางต่างๆ ได้แก่ ตลาดโครงการหลวง ตลาดข้อตกลง ตลาดท้องถิ่น ตลาดอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ตลาดออนไลน์ และบริโภคนครวีเรือน สร้างรายได้ให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงในพื้นที่ดำเนินงานของ สวพส. 44 แห่ง จำนวน 4,228 ครัวเรือน มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ รวมมูลค่า 296.77 ล้านบาท ขณะเดียวกันได้สร้างความสามารถในการแข่งขันด้วยการพัฒนาศักยภาพอาชีพเกษตรกรรม เพิ่มผลผลิตการผลิตเชิงปริมาณและมูลค่าผลผลิตด้วยการส่งเสริมให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงได้รับการยกระดับการผลิตและได้รับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัยและมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน 2,713 ราย สร้างรายได้ 106.94 ล้านบาท นอกจากนี้ ได้จัดทำ

แผนปฏิบัติการส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีโดยบูรณาการกับกรมวิชาการเกษตร มีเป้าหมายให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงที่มีความเสี่ยงจากปัญหาสารเคมีทางการเกษตรไม่น้อยกว่า 300 ราย ได้รับการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

2. การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก

เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งพาตนเองเพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในระดับเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ในการกระจายสินค้า เสริมสร้างองค์ความรู้ พัฒนาทักษะ เพิ่มผลผลิตภาพ เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการให้เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมของสถาบันเกษตรกรให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันมีสถาบันเกษตรกร จำนวน 103 แห่ง สมาชิก 4,097 ราย เงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 34.56 ล้านบาท ประกอบด้วยสหกรณ์ 12 แห่ง กลุ่มเตรียมสหกรณ์ 6 แห่ง วิสาหกิจชุมชน 57 แห่ง และกลุ่มพึ่งตนเอง 28 แห่ง ขณะเดียวกัน สวพส. ได้พัฒนาสถาบันเกษตรกรนำร่องด้านการจัดการผลิตผลและสินค้าด้วยตลาดออนไลน์ 12 แห่ง เช่น วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป่า วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติปางแดงใน วิสาหกิจชุมชนกาแพตอยกลาง (ปางตันเตื่อ) ให้สามารถขับเคลื่อนด้านการผลิตการตลาดได้ด้วยตนเอง และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้ อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ได้พัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินงานของ สวพส. และยกระดับให้เป็นผู้นำชุมชนและผู้นำเกษตรกรที่เข้มแข็ง มีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตัวเองอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง สามารถร่วมขับเคลื่อนงานพัฒนาร่วมกับ สวพส. และหน่วยงานต่างๆ จำนวน 1,014 ราย



ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์เกษตร

ดำเนินงานโครงการที่สนับสนุนการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตร (พ.ศ.2566-2570) ด้วยการก่อสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์การเกษตรของกลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรบนพื้นที่สูง โดย (1) ก่อสร้างอาคารคัดบรรจุผลิตผล ณ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะห้วยฮะ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน (2) บูรณาการความร่วมมือกับกรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในการสนับสนุนการดำเนินงานปรับปรุง

โครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 180.15 ล้านบาท เช่น พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ระบบน้ำบาดาล ระบบกระจายน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรที่สะอาดและเพียงพอ และการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ จัดหาน้ำและซ่อมบำรุงระบบประปาบาดาล ขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าดำเนินงานสนับสนุนโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง เป็นต้น (3) ทบทวนข้อมูลและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนความต้องการสนับสนุนด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่โครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566–2570 และแสดงผลข้อมูลที่เป็นปัจจุบันผ่านระบบบริการข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการพัฒนาพื้นที่สูง HRDI GIS Portal เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานร่วมบูรณาการในการจัดทำแผนการสนับสนุนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานบนพื้นที่สูง (4) สนับสนุนการพัฒนาช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร (ตลาดออนไลน์และออฟไลน์) เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้า ภายใต้การดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการตลาดและสถาบันเกษตรกร (5) ดำเนินงานโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการบนพื้นที่สูง โดยพัฒนาระบบโรงเรียนเกษตรแม่นยำ 6 แห่ง ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยน้ำขาว จ.เพชรบูรณ์, ห้วยฮะ จ.แม่ฮ่องสอน, สบโขง จ.เชียงใหม่, แม่สลอง จ.เชียงราย, อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จ.เชียงใหม่ และสำนักงานน่าน (6) ดำเนินงานโครงการศึกษาระบบโลจิสติกส์ของผลิตผลและสินค้าเกษตรบนพื้นที่สูงใน 3 ประเด็น ได้แก่ ศึกษาระบบตลาดสินค้าเกษตรบนพื้นที่สูง รวบรวมข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดของพืชหลักที่ส่งเสริมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ศึกษาระบบโลจิสติกส์ เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ตั้งแต่การจัดหาสินค้าถึงส่งไปยังลูกค้าปลายทาง และศึกษาสถานการณ์การนำเข้าและส่งออกจากจีนและประเทศเพื่อนบ้านที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรบนพื้นที่สูง ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดของพืชหลักที่ส่งเสริมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงจากฐานข้อมูลของ สวพส. และการเก็บข้อมูลแบบสอบถามแบบเจาะลึกกลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร/ผู้รับซื้อ) 11 พื้นที่

4. การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ

บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบนพื้นที่สูงให้สามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำภาคการเกษตร น้ำอุปโภคบริโภค โดยพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กร่วมกับชุมชนและหน่วยงานร่วมบูรณาการในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจปัญหาและความต้องการขอรับการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 พบว่ามีความต้องการเร่งด่วน 110 ชุมชน 170 แห่ง ปัจจุบัน สวพส. ได้



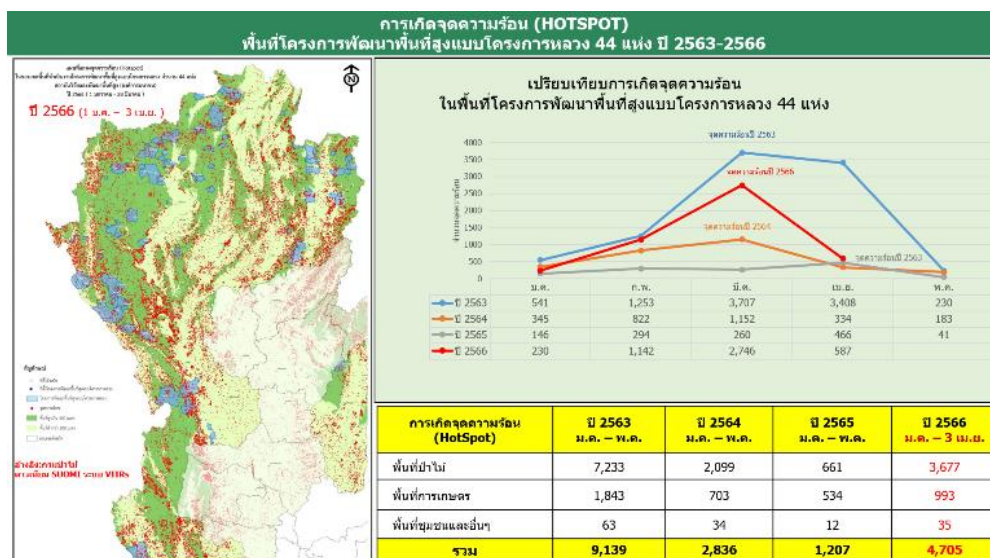
การพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำขนาดเล็กเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง
ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่ วางแผน สำรวจ และออกแบบการดำเนินงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานร่วมบูรณาการในท้องถิ่น เช่น ฝ่ายชลอน้ำ ระบบส่งน้ำ (ท่อกระจายน้ำ) แหล่งกักเก็บน้ำ (ถังเก็บน้ำ บ่อขุดปูพลาสติค)

วิเคราะห์พื้นที่เพื่อประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนก่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมสูงสุด สำรวจจับผิด จัดทำข้อมูลและแผนที่ของพื้นที่ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กและกระจายน้ำ โดยมีแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของชุมชนเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์พื้นที่ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานร่วมบูรณาการ ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดท้าวสตูดิโอที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กับชุมชนบนพื้นที่สูง 29 ชุมชน 52 แห่ง

5. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิต ด้วยการปรับระบบเกษตรเชิงเดี่ยวสู่ระบบการปลูกพืชผสมผสาน ระบบเกษตรแบบประณีตปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 27,473.38 ไร่ ร่วมกับการดำเนินการให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงมีสิทธิในการเข้าถึงความมั่นคงในการใช้ประโยชน์ที่ดินและที่อยู่อาศัยตามนโยบายของรัฐบาล ด้วยการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) เพื่อแบ่งแยกพื้นที่ป่า พื้นที่ทำกินให้มีความชัดเจน รวมถึงกำหนดแนวทาง มาตรการ และข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้องและเหมาะสมตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use Planning) ซึ่งได้ดำเนินการแล้วใน 24 ชุมชน 3,124 แปลง พื้นที่ 101,484.30 ไร่ (ขอบเขตหมู่บ้าน 98,575.67 ไร่ พื้นที่ป่า 70,439.54 ไร่ พื้นที่เกษตร 30,885.97 ไร่ และพื้นที่อยู่อาศัย 1,587.76 ไร่) นอกจากนี้ ได้ร่วมกับกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตรวจสอบข้อมูลแผนที่รายแปลง กำหนดขอบเขตการใช้ที่ดิน จัดทำแผนการบริหารจัดการเชิงพื้นที่และแผนพัฒนาชุมชน มีการดำเนินงาน “โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง” และขออนุญาตใช้พื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เพื่อให้เกิดการบูรณาการของหน่วยงานตามแผนแม่บท ภาควิชาครีเอช และชุมชน ในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ อันเป็นประโยชน์ต่อการควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติ ปัจจุบันกรมป่าไม้อนุมัติแล้ว 39 โครงการ 5 จังหวัด (2.66 ล้านไร่) จากการนำฐานข้อมูลแผนที่ดินรายแปลงไปใช้ประโยชน์ ทำให้ทราบถึงการเกิดจุดความร้อน (HOTSPOT) ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง ซึ่งพบว่ามีจุดความร้อนเพิ่มขึ้น (รวมพื้นที่ป่า พื้นที่การเกษตร และพื้นที่ชุมชน) เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี 2565 จำนวน 3,498 จุด (ปี 2566 4,705 จุด ปี 2565 1,207 จุด)



6. การวิจัยและพัฒนาภาคเกษตร

กำหนดโจทย์งานวิจัยมาจากความต้องการ โดยวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาในพื้นที่ตาม ลักษณะเฉพาะเจาะจงภายใต้การทำงานแบบมีส่วนร่วม ระหว่างนักวิจัย นักพัฒนา เกษตรกร และ หน่วยงาน MOU โดยวิเคราะห์จากบริบทพื้นที่เป็นตัวตั้ง มองปัญหาทั้งระบบเชื่อมโยงทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และจัดเป็นชุดองค์ความรู้พร้อมใช้ในแต่ละบริบทบนพื้นที่สูง ทำให้ชุมชนจะสามารถนำองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทไปใช้ประโยชน์ได้จริง ลดระยะเวลาและขยายผลต่อยอดสู่งานพัฒนาทันเวลา อยู่ระหว่างดำเนินงานวิจัยภายใต้ 4 แผนงานหลัก ได้แก่ การวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง การวิจัยเพื่ออนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง การวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง และงานวิจัยเชิงนโยบาย และการพัฒนานักวิจัยและการบริหารงานวิจัย ซึ่งผลการดำเนินงานสำคัญที่คาดว่าจะได้รับ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ด้านเศรษฐกิจ เช่น สายพันธุ์กาแฟอาราบิก้าที่ทนทานต่อโรคราสนิม ต้นแบบชีวภัณฑ์เกษตรสำหรับป้องกันกำจัดศัตรูพืช ต้นแบบผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งกาแฟที่มีคุณภาพมาตรฐาน วิธีการนำผึ้งและชันโรงเพื่อช่วยผสมเกสรในการผลิตเมล็ดองุ่น ระบบโรงเรือน ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น วิธีการจัดการเพื่อผลิตเห็ดตับเต่านอกฤดู ต้นแบบวัสดุปรับปรุงดินจากเศษพืชเหลือทิ้งบนพื้นที่สูงที่มีคุณสมบัติพิเศษสำหรับนำไปใช้ปรับปรุงดินกรดและขาดความอุดมสมบูรณ์ ด้านสังคม เช่น กระบวนการยกระดับบทบาทสตรีชาติพันธุ์ในชุมชนโครงการหลวงและโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง เป็นต้น



แบบโครงการหลวง เป็นต้น

ผลการดำเนินงาน

ด้านการสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง



1. การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง



2. การพัฒนาและยกระดับโครงการหลวงสู่สถาบันการเรียนรู้โครงการหลวง



3. การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้

ดำเนินงานวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม พันธุ์พืชและสัตว์ หรือองค์ความรู้ใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการหลวงและการพัฒนาพื้นที่สูง และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำงานวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่สูงอย่างกว้างขวาง โดยการพัฒนาและยกระดับให้ “ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร ชนกาเขตรดำริ” เป็นศูนย์กลางงานวิจัยบนพื้นที่สูงของไทย อันเป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงที่มีความสมดุลทุกมิติ ร่วมบูรณาการกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไปสู่การสร้างรายได้ของชุมชน พร้อมทั้งสร้างชุมชนต้นแบบด้านการพัฒนาพื้นที่สูง สร้างเครือข่ายด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ ในรอบ 6 เดือน มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง

สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ จำนวน 25 โครงการหลัก 25 โครงการย่อย โดยบูรณาการงานร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวงและหน่วยงานเครือข่าย ให้ความสำคัญกับประเด็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและรองรับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนบนพื้นที่สูง ยกற்பอบอาชีพภาคการเกษตรด้วยองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่ ภายใต้การผลิตที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง ได้แก่ การวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชเศรษฐกิจของพื้นที่สูง เกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) การพัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจใหม่ การยกระดับพืชท้องถิ่นของพื้นที่สูงให้เป็นพืชเศรษฐกิจสร้างรายได้ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าจากความหลากหลายทางชีวภาพ การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง การวิจัยเพื่อใช้ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดการสูญเสียตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG ตลอดจนงานการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภูมิสังคมบนพื้นที่สูง มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้



1.1 การวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง

(1) การคัดเลือกพันธุ์ข้าวท้องถิ่นบนพื้นที่สูงที่มีคุณค่าทางโภชนาการและผลผลิตสูง ด้วยเห็นว่าข้าวท้องถิ่นบนพื้นที่สูงมีโอกาสในการนำมาใช้ประโยชน์ด้านงานวิจัยและยกระดับเป็นพืชสร้างรายได้สร้างโอกาสเป็นอาหารสุขภาพและอาหารปลอดภัยสำหรับผู้ผลิตและผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน การวิจัยจึงมุ่งศึกษาทดสอบและคัดเลือกพันธุ์ข้าวท้องถิ่นที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ประกอบด้วยปริมาณอะไมโลส โปรตีน ใยอาหารรวม ไขมัน สารแกมมาออริซานอล สารต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidant) และแร่ธาตุ ได้แก่ โพแทสเซียม (K) แคลเซียม (Ca) เหล็ก (Fe) สังกะสี (Zn) และโซเดียม (Na) และเหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง พบว่าพันธุ์ข้าวป๊อเนอุมู (ข้าวเจ้า) มีศักยภาพปลูกในสภาพนาทุกระดับความสูงพื้นที่ และในฤดูนาปี 2565 ได้ทดสอบขยายเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ (seed) เพื่อรองรับงานส่งเสริมให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง สำหรับพันธุ์ข้าวเล่าทุหย้า (ข้าวเจ้า) และพันธุ์ข้าวกำวังไผ่ (ข้าวเหนียวดำ) มีศักยภาพปลูกในสภาพไร่ โดยเฉพาะพันธุ์เล่าทุหย้าได้ขยายการทดสอบปลูกในสภาพไร่ ไปยังพื้นที่ดำเนินงานของ สวพส. และศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 4 แห่ง เพื่อยกระดับส่งเสริมพันธุ์ข้าวท้องถิ่นเป็นพืชสร้างรายได้แก่เกษตรกรต่อไป



(2) การศึกษาตำแหน่งในการตัดแต่งกิ่งของงุ่นพันธุ์ต่างประเทศเพื่อชักนำการออกดอก ซึ่งงุ่นเป็นไม้ผลทางเลือกที่มูลนิธิโครงการหลวงและ สวพส. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากการผลิตงุ่นบนพื้นที่สูงยังมีศักยภาพสูงมาก คือมีช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ตรงกับผลผลิตที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและผลผลิตเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค การวิจัยจึงมุ่งเน้นเพื่อทดสอบพันธุ์และศึกษาเทคโนโลยีการผลิตงุ่นพันธุ์ต่างประเทศให้มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มพันธุ์งุ่นให้มีความหลากหลายมากขึ้น เป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางการตลาดและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยศึกษาทดสอบตำแหน่งที่เหมาะสมในการตัดแต่งกิ่ง (ข้อ) พันธุ์งุ่นเพื่อกระตุ้นการออกดอก จำนวน 5 พันธุ์ ได้แก่ ไชน่มีสแคท ออทัมคริปส์ สกาล็อตต้า อะโดร่า และสวีทแซฟไฟร์ ในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ สถานีเกษตรหลวงปางดะ และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางหินฝน



การตัดแต่งกิ่งของงุ่นจากต่างประเทศเพื่อชักนำการออกดอก

(3) การทดสอบการจัดการธาตุอาหารแต่งหอมตาข่ายพันธุ์จันทร์ฉาย เพื่อเพิ่มผลผลิตด้วยการจัดการธาตุอาหารในการปลูกแต่งหอมตาข่าย ในพื้นที่ดินปนทราย และแหล่งน้ำจำกัด โดยศึกษาปริมาณความต้องการธาตุอาหารของแต่งหอมตาข่ายพันธุ์จันทร์ฉายที่ปลูกในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งปลูกภายใต้โรงเรือน พบว่าเมื่อมีการจัดการธาตุอาหารด้วยการกำหนดสูตรปุ๋ยตามปริมาณความต้องการธาตุอาหารที่ชรั่วมกับการปรับความเป็นกรด-ด่างของดิน ส่งผลให้แต่งหอมตาข่ายมีน้ำหนักผลมากและต้นทุนปุ๋ยลดลง 41%



โรงเรือนการจัดการธาตุอาหารแต่งหอมตาข่ายพันธุ์จันทร์ฉาย

1.2 การวิจัยเพื่ออนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง

(1) การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์จากพืชและเห็ดท้องถิ่น: วิธีการจัดการเพื่อผลิตเห็ด ตั๋ว เต่า นอกฤดู เห็ด ตั๋ว เต่า (Thaeogyroporus parentosus) เป็นเห็ดกลุ่มเอคโตไมคอร์ไรซา ที่เจริญเติบโตโดยอาศัยร่วมกับรากต้นไม้ ช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของต้นไม้ ใช้ประโยชน์เป็นอาหาร มีสรรพคุณเป็นยาสมุนไพร ช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงของต้นไม้ ในธรรมชาติเห็ด ตั๋ว เต่าจะเริ่มให้ผลผลิตต้นฤดูฝน ดังนั้นจึงทำการศึกษากการผลิตดอกเห็ด ตั๋ว เต่า นอกฤดู ร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม จ.น่าน โดยมีการปลูกต้นโลควัท (ไม้ผล) ร่วมกับการใส่



เห็ด ตั๋ว เต่า นอกฤดูกาลสร้างรายได้

เชื่อเห็ดตับเต่า พบว่าการให้น้ำที่เหมาะสมในการกระตุ้นให้เกิดการสร้างดอกเห็ดคือการให้น้ำ 2 ช่วงเวลา ติดต่อกัน 3 วัน ประกอบด้วยการให้น้ำบริเวณใต้ทรงพุ่ม (โคนต้น) ของต้นโลควัทในช่วงเวลาตอนเย็น และการให้น้ำครั้งที่สองโดยระบบสปริงเกอร์เหนือทรงพุ่มในช่วงกลางวันที่มีแดดจัด (อุณหภูมิ 30-35 องศาเซลเซียส) พบว่า เห็ดตับเต่าจะเริ่มสร้างดอก โดยระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม 2566 สามารถเก็บผลผลิตเห็ดตับเต่า ได้ 200 กิโลกรัม ราคาขาย 120-150 บาท/กิโลกรัม สร้างรายได้ 24,000-30,000 บาท และสามารถเก็บผลผลิตได้ต่อเนื่องช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนกันยายน

(2) การศึกษาและพัฒนากระบวนการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบนพื้นที่สูง เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางอากาศ ดิน และน้ำ ได้แก่ เปลือกกาแฟเชอร์รี่และกะลา ลำต้น เปลือกและซังข้าวโพด เศษผักใบ ผักผล กิ่งไม้ผล กิ่งไม้ป่าชาวบ้าน ตอซังและฟางข้าว นอกจากนี้ ผลวิเคราะห์ธาตุอาหารและสารสำคัญของวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรพบว่า วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรส่วนใหญ่มีธาตุอาหารหลัก N P K และธาตุอาหารรอง เช่น Na Ca Mg Fe Mn Z Cu B ในรูปที่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของพืช การนำเศษพืชนี้ไปย่อยขนาดให้เล็กลงหรือแปรรูปด้วยวิธีการที่เหมาะสมไม่ซับซ้อน และใช้เป็นวัตถุดิบหลักสำหรับผลิตวัสดุปรับปรุงดินเสื่อมโทรม จะเป็นอีกช่องทางในการลดกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและลดต้นทุนการผลิตได้ จึงนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นส่วนผสมของต้นแบบวัสดุปรับปรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมักแบบไม่กลับกอง และถ่านชีวภาพด้วยเตาเผาไบโอชาร์ขนาด 50 ลิตร ปัจจุบันอยู่ระหว่างศึกษาวิธีการใช้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ในสภาพห้องปฏิบัติการ และวางแผนเตรียมอุปกรณ์และพื้นที่สำหรับการทดสอบคุณสมบัติต้นแบบผลิตภัณฑ์ในแปลงปลูกพืชผัก 2 ชนิด ได้แก่ เบปี่ฮ้องแต้และสลัดกรีนไต้หวัน



ต้นแบบวัสดุปรับปรุงดินกรด

(3) ผลสำเร็จของการปรับใช้แนวปฏิบัติที่ดีของโครงการหลวง ด้านการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการเผาและหมอกควันบนพื้นที่สูง นำหลักการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพบนฐานความรู้ ปรับระบบการเกษตรจากการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีการเผาเตรียมพื้นที่ก่อให้เกิดปัญหาหมอกควัน มีการใช้สารเคมีสูง และดินเกิดการชะล้างพังทลาย โดยปรับเปลี่ยนเป็นระบบการทำการเกษตรแบบผสมผสานเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การหาชนิดพืชทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ การเพาะปลูกพืชแบบประณีต ใช้พื้นที่น้อย และมีผลตอบแทนสูง เช่น การปลูกพืชในโรงเรือน (เมลอน ฝรั่ง) และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการปลูกไม้ผลยืนต้น (มะม่วง น้อยหน่า) เพื่อสร้างความยั่งยืนของพื้นที่ ควบคู่กับการมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ทำการเกษตรที่มีความลาดชัน โดยผลสำเร็จของการปรับใช้ RPF MODEL กรณีศึกษาบ้านปางแดงใน โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงใน จ.เชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถปลดหนี้ในระบบได้ 100% พื้นที่ปลูกข้าวโพดเชิงเดี่ยวลดลง 100% มีพื้นที่สีเขียวจากไม้ผลเพิ่มขึ้น 100% ลดการพังทลาย/ชะล้างหน้าดิน และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน (ปลูกถั่วในแปลงข้าวโพด) 95.38 % ป้องกันการเกิดวัชพืช 90.66 % (ลดการใช้สารเคมี) และจำนวนจุดความร้อนสะสมในพื้นที่



ระบบการทำการเกษตรแบบผสมผสานเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงใน จ.เชียงใหม่

เกษตรกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564-2565 (ไม่พบจุดความร้อน) ลดลง ร้อยละ 100 เมื่อเทียบกับ ปี พ.ศ. 2562-2563 (2 จุด)

1.3 การวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง และงานวิจัยเชิงนโยบาย

(1) การวิจัยและพัฒนากระบวนการเสริมสร้างบทบาทสตรีชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คือ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงบทบาทสตรีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือนในชุมชนโครงการหลวง 12 แห่ง ประกอบด้วย สถานีฯ/ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ ขุนวาง แม่แจ่ม แม่แจ่ม แม่สาใหม่ ห้วยลึก ป่าเมี่ยง ห้วยโป่ง ห้วยน้ำขุ่น ผาตั้ง ปังค่า และพระบาท ห้วยต้ม ครอบคลุมกลุ่มสตรี 7 ชาติพันธุ์ ได้แก่ กะเหรี่ยงม้ง คนเมือง ลาหู่ อาข่า จีนยูนนาน และเมี่ยน รวมทั้งสิ้น 1,823 คน พบว่า กลุ่มสตรี 72% มีความเห็นว่าสังคมยอมรับบทบาทของสตรีมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีต โดยพิจารณาจากจำนวนสตรีที่สามารถทำงานนอกบ้านและมีส่วนร่วมในการหารายได้ของครัวเรือน จำนวนของสตรีในการร่วมประชุม สัตว์ส่วนสตรีที่แสดงความคิดเห็น และสตรีได้รับเลือกเป็นผู้นำชุมชน/คณะกรรมการหมู่บ้าน สำหรับ



การยกระดับบทบาทสตรีชาติพันธุ์ในชุมชนโครงการหลวง

ข้อเสนอแนะแนวทางการยกระดับบทบาทสตรีชาติพันธุ์ในชุมชนโครงการหลวงนั้น ประกอบด้วย หลักสูตรรวมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะของสตรีสำหรับทุกสถานีฯ/ศูนย์ฯ ได้แก่ (1) การพัฒนาความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสื่อออนไลน์ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการยกระดับการผลิตและการตลาดแบบใหม่ (2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มสตรีที่มีอยู่เดิม (3) การพัฒนาทักษะการพูด การนำเสนอในที่สาธารณะ และเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ (4) การส่งเสริมให้เยาวชนสตรีได้รับทุนการศึกษาเพื่อเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น (5) การจัดตั้งสภาเครือข่ายสตรีในพื้นที่โครงการหลวง และส่วนที่ 2 หลักสูตรเฉพาะที่เหมาะสมกับกลุ่มสตรีที่มีบริบทแตกต่างกัน

2. การพัฒนาและยกระดับโครงการหลวงสู่สถาบันการเรียนรู้โครงการหลวง การเผยแพร่องค์ความรู้และผลสำเร็จของงานโครงการหลวง

สวพส. ดำเนินงานสนับสนุนการพัฒนาโครงการหลวงเพื่อยกระดับเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนและองค์ความรู้ต่างๆ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และเผยงานโครงการหลวงทั้งในระดับประเทศและนานาชาติโดย

2.1 สนับสนุนการพัฒนาโครงการหลวงเพื่อยกระดับเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้

สนับสนุนการพัฒนาและยกระดับโครงการหลวงสู่สถาบันการเรียนรู้โครงการหลวง ร่วมกับการสนับสนุนการเรียนรู้องค์ความรู้โครงการหลวง ทั้งด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ การสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาสถานีและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 39 แห่ง ใน 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน ลำพูน และพะเยา ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวงระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) ให้เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน มีหน่วยงานร่วมบูรณาการและสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการ จำนวน 31 หน่วยงาน งบประมาณรวม 665.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 66.98 ของแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง สนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนงานสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่ ประสานการทำงานของหน่วยงานต่างๆ อย่างใกล้ชิด ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่สูงของประเทศอย่างทั่วถึง ด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง โดยไม่เกิดความซ้ำซ้อนการทำงาน ใช้งบประมาณคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ในรอบ 6 เดือน มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้โครงการหลวง จำนวน 12,742 ราย

สนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ จ.ตาก ให้เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน โดยดำเนินกิจกรรมรายโครงการ 11 โครงการ 14 กิจกรรม เช่น การพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน และจัดทำแผนพัฒนาเครือข่ายเยาวชน 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาอาชีพการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ (ปลูกผัก/ไม้ผล/เลี้ยงไก่) การสร้างเยาวชนจิตอาสาด้านการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ และการสร้างกลุ่มเยาวชนเพาะกล้าไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ถ่ายทอดองค์ความรู้การอบรมการย้อมสีผ้ายธรรมชาติและส่งเสริมด้านการตลาด สร้างรายได้ให้เกษตรกร 42,000 บาท นอกจากนี้ ได้พัฒนาแปลงเรียนรู้การปลูกผักในโรงเรือน และร่วมปรับภูมิทัศน์ภายในศูนย์ฯ รองรับการถ่ายทอดความรู้ ฝึกปฏิบัติทักษะอาชีพด้านการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่คนในชุมชนใกล้เคียง

สนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ จ.เชียงใหม่ ให้เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการเป็นตัวอย่างของการพึ่งพาตนเอง การใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมจากการวิจัยและพัฒนาไปยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรบนพื้นที่สูง โดยดำเนินกิจกรรมรายโครงการ 7 โครงการ 11 กิจกรรม และจัดงานวันถ่ายทอดนวัตกรรมของโครงการหลวงสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่



วันถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของโครงการหลวงสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

โครงการหลวงสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2566 เป็นกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเสริมประสบการณ์ เป็นประโยชน์ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ ภายในงานมีการแสดงผลงานและตัวอย่างของความสำเร็จในการวิจัยพันธุ์พืช พืชผักที่ส่งเสริมเกษตรกร และเทคโนโลยีการผลิตพืช มีผู้เข้าร่วมงาน 3,325 ราย

นอกจากนี้ ได้จัดประชุมหารือแนวทางสร้างเสริมความร่วมมือการบูรณาการร่วมกันและศึกษาดูงานด้านการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนตามแนวทางโครงการหลวงของมูลนิธิโครงการหลวงและ สวพส. ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระหว่างวันที่ 15-17 กุมภาพันธ์ 2566 ณ พื้นที่ดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง จ.เชียงใหม่ จากการลงพื้นที่ทำให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการติดตาม กำกับ ดูแล และสนับสนุนเกษตรกรบนพื้นที่สูงให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงการเชื่อมโยงการตลาดและสร้างเครือข่ายในพื้นที่โครงการหลวง และ พื้นที่ดำเนินงานของ สวพส. สู่ระดับนานาชาติ



2.2 ส่งเสริมการเรียนรู้และเผยแพร่งานโครงการหลวงในระดับประเทศและนานาชาติ

การพัฒนาพื้นที่สูงของโครงการหลวง Royal Project Model เป็นรูปแบบของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาความอดอยากและยากจน การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาด้านสังคม ยาเสพติด และความเหลื่อมล้ำและเข้าถึงบริการพื้นฐานของรัฐ สวพส. ร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวงส่งเสริมการเรียนรู้และเผยแพร่โครงการเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่สูงของประเทศรวมทั้งระดับนานาชาติ ดังนี้

(1) ขับเคลื่อนการดำเนินงานเผยแพร่แนวทางการพัฒนาของโครงการหลวง (Royal Project Model) และสร้างความร่วมมือในการเป็นสถาบันการเรียนรู้ด้านพื้นที่สูงร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวงทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดย (1) สนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการตลาดกาแฟคุณภาพสูงและการเพาะปลูกกาแฟในระบบอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับ SDGs ร่วมการจัดกิจกรรมและออกคูหาประชาสัมพันธ์กาแฟคุณภาพสูงของโครงการหลวง (Single Origin) และจัด Workshop หัวข้อ “Royal Project Specialty Quality Coffee” ในงาน The SCAJ World Specialty Coffee Conference and Exhibition 2022 รวมทั้งศึกษาดูงานด้านการผลิตกาแฟและหารือความร่วมมือด้านการผลิตกาแฟคุณภาพสูงกับมหาวิทยาลัยวิริกิว ระหว่างวันที่ 9-17 ตุลาคม 2565 ณ ประเทศญี่ปุ่น (2) สนับสนุนโครงการความร่วมมือทางวิชาการไทย-ญี่ปุ่น โดยเดินทางไปถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคนิค และวิธีการเพาะเลี้ยงพลาสติกอร์เจียนให้แก่เจ้าหน้าที่ของประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 23 - 29 พฤศจิกายน 2565 ณ ประเทศญี่ปุ่น ร่วมกับนักวิชาการประมง ของมูลนิธิโครงการหลวง และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเชียงใหม่ (3) สนับสนุนงานตลาด มูลนิธิโครงการหลวง โดยเข้าร่วมงาน International Green Week 2023 ณ Messe Berlin กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ระหว่างวันที่ 20-29 มกราคม 2566 ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน และสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป โดยจัดแสดงและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์โครงการหลวง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์อินทรีย์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน ที่ต้องการส่งเสริม “สินค้าเกษตรไทยสู่ตลาดโลก” และแนวคิดหลักของคูหาประเทศไทย “Thailand: Bio-Circular-Green Marktplatz” รวมทั้งจัดนิทรรศการเผยแพร่โครงการหลวงด้านการพัฒนาพื้นที่สูงของประเทศไทยเข้าสู่ความเป็นสากลตามแนวทางการพัฒนาทางเลือกของโครงการหลวงโมเดล ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (UN-SDGs) (4) เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการอาเซียนเสพติด สมัยที่ 66 (CND66) ระหว่างวันที่ 13-17 มีนาคม 2566 ณ ประเทศออสเตรีย มีผู้แทนประเทศสมาชิกยูเอ็นจาก 193 ประเทศ โดยมีกิจกรรมสำคัญ ประกอบด้วย การกล่าวถ้อยแถลงในฐานะผู้แทนประเทศไทย ในวาระที่ 9 การติดตาม ทบทวน และการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 โดย พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ถึงการพัฒนาทางเลือกของประเทศไทยที่ได้พิสูจน์ถึงความสำเร็จในการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การจัดกิจกรรมคู่ขนาน (Side Event) ในรูปแบบ Panel Discussion ในหัวข้อ “HATS ON HILLS: The Inclusive Pathway on Alternative Development for Sustainability” โดยมีประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ เกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์บ้านเมืองออง สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ผู้นำเยาวชนเกษตรกรจากโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงในผู้แทน บริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีกจำกัด (มหาชน) ร่วมอภิปราย การจัดนิทรรศการ (Exhibition) หัวข้อ “HATS ON HILLS: The Inclusive Pathway on Alternative Development for Sustainability”



The SCAJ World Specialty Coffee Conference and Exhibition 2022



International Green Week 2023

(สวมหมวกให้ตอย: เส้นทางที่ครอบคลุมในการพัฒนาทางเลือกเพื่อความยั่งยืน) การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม Share and Learn Corner เพื่อประชาสัมพันธ์องค์ความรู้และหลักสูตรการเรียนของของโครงการหลวง ที่จะจัดขึ้นร่วมกับ สวพส. และประชุมหารือความร่วมมือกับ Country Manager ของ UNODC ประจำเมียนมา เพื่อพัฒนาต่อยอดความร่วมมือ ตามความมุ่งมั่นของโครงการหลวงในการ ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก

(2) เสริมสร้างศักยภาพด้านการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงและสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลกับต่างประเทศ โดย (1) คัดเลือกผู้นำเยาวชนเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการของมูลนิธิโครงการหลวง และ สวพส. เข้าร่วมโครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนเกษตรกรไทยในประเทศญี่ปุ่น (JAEC) ปี 2566 จำนวน 4 ราย และเข้าร่วมการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของโครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนเกษตรกรไทยในประเทศญี่ปุ่น ร่วมกับคณะผู้แทนจากสภาการแลกเปลี่ยนการเกษตรแห่งประเทศไทย (JAEC) สำนักงานเกษตรต่างประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ พื้นที่ จ.เชียงใหม่ ระหว่าง วันที่ 30 มกราคม – 2 กุมภาพันธ์ 2566 (2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านด้านเกษตรอินทรีย์ และการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยประชุมหารือความร่วมมือด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ของสภาหอการค้าของรัฐบัวร์เกนลันด์ ประเทศออสเตรีย และศึกษาดูงานฟาร์มเกษตรอินทรีย์ครบวงจร Bio-Ackerbaubetrieb Schmit และศึกษาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่หุบเขาเวาเคา ระหว่างวันที่ 15-16 มีนาคม 2566



(3) สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับต่างประเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์การ โดยสนับสนุนมูลนิธิโครงการหลวงจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการนานาชาติเพื่อถ่ายทอดนวัตกรรม การผลิตคีนัวบนพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวง "The International Workshop on Royal Project Highland Quinoa Production and Knowledge Exchange" ระหว่างวันที่ 29 – 30 มีนาคม 2566 ในรูปแบบ online และ onsite ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวงชนกาธิเบศรดำริ อ.เมืง และสถานีเกษตรหลวงปางดะ อ.สะเมิง เชียงใหม่ โดยมีนักวิชาการ และนักการตลาดทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เช่น เมียนมาร์ ภูฏาน และชิลี เข้าร่วมกว่า 200 ราย



การประชุมคณะกรรมการอาหารยาเสพติด สมัยที่ 66



Side Event หัวข้อ "HATS ON HILLS: The Inclusive Pathway on Alternative Development for Sustainability"



Exhibition หัวข้อ HATS ON HILLS

2.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย พัฒนา และเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง

สวพส. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้ การวิจัย และการพัฒนาพื้นที่สูง เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนตามแนวทางโครงการหลวง ในรอบ 6 เดือน มีการลงนามความร่วมมือทางวิชาการด้านการพัฒนาบุคลากรบนพื้นที่สูงกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพด้านการเลี้ยงสัตว์ การวิจัย พัฒนางานบริการวิชาการ กิจกรรม และการบริการวิชาการทางด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริม การสร้างนวัตกรรมด้านสัตวศาสตร์ในเขตพื้นที่สูง โดยใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ และความรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปพัฒนาและขยายองค์ความรู้สู่ประชาชนและชุมชนบนพื้นที่สูง



3. การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้

สวพส. บริหารจัดการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ศูนย์แหล่งเรียนรู้ที่สวยงาม มาตรฐาน ยั่งยืน และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตและเป็นห้องเรียนธรรมชาติขนาดใหญ่ให้กับนักเรียน เยาวชน และบุคคลทั่วไป มีการจัดการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการเรียนรู้ ด้านโครงการพระราชดำริ โครงการหลวง และการพัฒนาพื้นที่สูง ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการเกษตร และด้านศิลปะและวัฒนธรรมที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา และเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) รวมทั้งพัฒนาและบริหารจัดการให้อุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่งเสริมสุขภาพ และการท่องเที่ยว ที่มีมาตรฐานการให้บริการและการจัดการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน ในรอบ 6 เดือน ได้ดำเนินการยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในรูปแบบที่เข้ามาท่องเที่ยวเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองหรือเข้าร่วมกิจกรรมหรือรูปแบบการเรียนรู้ที่อุทยานฯ จัดขึ้น และเชื่อมโยงการเรียนรู้กับโครงการหลวง รวมถึงยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้เข้าสู่ระดับนานาชาติ ทั้งในรูปแบบ On-Site On-Line และ On-Air ทั้งยังปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่ให้สวยงามด้วยพรรณไม้กลุ่มต่างๆ



รวบรวมพรรณไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้ยังคงสร้างความเชื่อมั่นและให้บริการแก่ผู้เข้าเรียนรู้ และเข้าชมได้มากถึง 500,537 ราย ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาและเพิ่มช่องทางส่งเสริมการเรียนรู้ และให้บริการ มีสัดส่วนผู้บริการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา งานโครงการหลวง การพัฒนาพื้นที่สูง และความหลากหลายทางชีวภาพของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ที่เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ร้อยละ 19.88 มีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

3.1 ยกระดับความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์

(1) กิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ On-site

โดยจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามหลักสูตรในสถานศึกษาร่วมกับ 4 โรงเรียน ให้เชื่อมโยงองค์ความรู้ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์กับหลักสูตรการเรียนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ สาระวิชาการงานอาชีพ และสาระวิชาสังคมศึกษา เช่น การประยุกต์ปลูกผักไฮโดรโปนิกส์แบบน้ำนิ่ง การถ่ายทอดทางพันธุกรรมของพืช ศิลปวัฒนธรรมและหัตถกรรมบนพื้นที่สูง (ผ่านการละเล่นที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์) เป็นต้น ในช่วงภาคเรียนที่ 2/2565 ระหว่างเดือนธันวาคม



2565 ถึงมีนาคม 2566 ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ เริ่มกิจกรรมเมื่อวันอังคารที่ 13 ธันวาคม 2565 มีโรงเรียนเข้าร่วม 4 โรงเรียน จำนวน 129 ราย นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา เพื่อพัฒนาให้เยาวชนได้รับการฝึกฝนทักษะประสบการณ์ ปลูกฝังการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สืบสานศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมมัคคุเทศก์น้อย รุ่น 5 (RPR AMBASSADOR) ค่าปลูกรักษักนักอนุรักษ์ตัวน้อย แพ้คเงจเรียนรู้ (แบบหมู่คณะ) ซึ่งมีผู้เรียนรู้รวม 12,096 ราย และสำหรับกลุ่มบุคลากรหน่วยงาน มีผู้เรียนรู้รวม 3,470 ราย

(2) ส่งเสริมการเรียนรู้และเยี่ยมชมอุทยานหลวงราชพฤกษ์ผ่านสื่อ On-Line

ส่งเสริมการเรียนรู้และเยี่ยมชมอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จำนวน 6 ด้าน ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ 12 ช่องทาง เพื่อเพิ่มจำนวนผู้บริการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ตามเป้าหมายของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ให้กับประชาชนทุกช่วงวัย ให้สามารถเข้าถึงการบริการในรูปแบบดังกล่าวของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนของนักเรียนและเยาวชน ด้วยการนำเสนอ



ความรู้ต่างๆ ผ่านสื่อออนไลน์ อาทิ เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ไลน์ ยูทูป แอปพลิเคชัน หรือแพลตฟอร์มอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษานักเรียนหรือเยาวชน จากผลการดำเนินงานในรอบ 6 เดือน พบว่า มีผู้เข้าบริการเรียนรู้และเยี่ยมชมอุทยานหลวงราชพฤกษ์ผ่านสื่อออนไลน์ทาง Facebook จำนวน 3,026,866 ราย

เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.82 เมื่อเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ในเวลาเดียวกัน สำหรับสถิติการเข้าชมเว็บไซต์อุทยานหลวงราชพฤกษ์ในเวลาเดียวกัน พบว่า มีผู้สนใจเข้าชมเว็บไซต์อุทยานหลวงราชพฤกษ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.16

(3) ส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบ On-Air ผ่านแพลตฟอร์มทางการศึกษา DLTV สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้คัดเลือกสื่อเรียนรู้ที่ผลิตแล้ว จำนวน 20 เรื่อง ที่มีความสอดคล้องกับวิชาวิทยาศาสตร์และการงานอาชีพ เพื่อจัดส่งให้มูลนิธิ DLTV พิจารณาเผยแพร่ออกอากาศ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับแผนการเรียนรู้ และจะสามารถใช้สำหรับการบันทึกเทปการสอนในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2567

3.2 ปรับปรุงและพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์สู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน

อุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตชุมชนเมืองและมีบทบาทสำคัญยิ่ง ทั้งด้านนิเวศวิทยาเขตเมืองและด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัดเชียงใหม่ จึงกำหนดมาตรการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและลดการเกิดปัญหาภาวะมลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางสิ่งแวดล้อมและชุมชนเมือง โดยรอบจากกระบวนการและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร รวมถึงการจัดการและการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวอื่นๆ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดภาวะโลกร้อนและเกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 อุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้ทำการศึกษาข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินกิจกรรมของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางและมาตรการการใช้ทรัพยากรและพลังงานที่เกิดจากกิจกรรมภายในขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมกับการศึกษาข้อมูลด้านการกักเก็บและดูดกลับก๊าซเรือนกระจกภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์ การวิเคราะห์แหล่งปลดปล่อยและแหล่งดูดกลับก๊าซเรือนกระจกของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ และพิจารณาแนวทางการพัฒนากิจกรรมและโครงการเพื่อลดการปลดปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจกภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์ เพื่อนำไปสู่การช่วยลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศเป็นศูนย์



(Net Zero Emission) และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเรียนรู้คาร์บอนต่ำ (Low Carbon Destination) ที่เน้นการบริหารจัดการที่นำไปสู่การลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ

3.3 พัฒนางานด้านการรวบรวมและจัดแสดงพืชเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนสวนพฤกษศาสตร์สากล

ยกระดับการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญในระดับนานาชาติ และมีมาตรฐานสวนพฤกษศาสตร์ระดับสากล โดยดำเนินการรวบรวมพรรณไม้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2558-2565 ทั้งสิ้น 18,716 รายการ และในปีงบประมาณ พ.ศ.



2566 ได้จัดทำแผนการจัดหาพรรณไม้เพิ่มเติม 15 กลุ่ม 2,000 รายการ รวบรวมเรียบร้อยแล้ว 6 กลุ่ม 540 รายการ ทำการบันทึกข้อมูลฐานข้อมูลพรรณไม้ลงในระบบฐานข้อมูล จำนวน 16,451 รายการ คิดเป็นร้อยละ 87.90 ดำเนินการสำรวจและจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ จำนวน ๖ กลุ่ม ๔๓๖ รายการ ๑,๔๙๒ ป้าย

3.4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกและนานาชาติ

สร้างความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีในการจัดนิทรรศการเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 องค์กร ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร เครือเจริญโภคภัณฑ์ และสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ซึ่งหน่วยงานภาคีได้จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้จากการน้อมนำแนวพระราชดำริของพระมหากษัตริย์ไปปฏิบัติในองค์กรจนประสบความสำเร็จ และนำมาเผยแพร่ให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้เข้าเรียนรู้ในพื้นที่สวนองค์กรตลอดทั้งปี



นอกจากนี้ ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการร่วมกับคณะกรรมการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่อง การพัฒนาเนื้อหาสื่อบันเทิงเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในจังหวัดเชียงใหม่ และแลกเปลี่ยนแนวทางการร่วมมือในการปรับปรุงและพัฒนาสวนนานาชาติ ประกอบด้วย เกาหลี ญ่ฉาน

3.5 การจัดกิจกรรมช่วง Hi-Season

กิจกรรมเทศกาลชมสวน (Flora Festival 2022) ประจำปี 2565 ภายใต้แนวคิด “แอ่วสุขใจ ไอ มิส ยู” ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 – 28 กุมภาพันธ์ 2566 โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ระหว่างการจัดงาน เช่น งานโครงการหลวง 2565 กิจกรรม The Night Light of Flora Fest กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ กิจกรรมเทศกาลยี่เป็ง กิจกรรมวิ่งภายใต้แนวคิด “คิว-บิค-รัน” จับคู่พาวิ่ง กิจกรรมวันวาเลนไทน์ กิจกรรมหารายได้ อาทิ ตลาดนัดชาวดอย การจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ในช่วงเวลาดังกล่าวมีผู้รับบริการ จำนวน 217,688 ราย และมีรายได้ จำนวน 17.21 ล้านบาท ทั้งนี้ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ยังลดการจัดซื้อพรรณไม้จากภายนอกและเพิ่มการผลิตพรรณไม้เองในช่วงจัดกิจกรรมตามแนวทางของเศรษฐกิจหมุนเวียน Circular Economy โดยส่งเสริมรายได้ในการจัดซื้อพรรณไม้ให้กับเกษตรกรบนพื้นที่สูง จำนวนเงิน 998,000 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ถึงร้อยละ 99.72 และมีการผลิตพรรณไม้เองเพื่อนำมาจัดแสดงภายในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ (ผลการผลิตพรรณไม้ในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 - กุมภาพันธ์ 2566) จำนวน 309,473 ต้น คิดเป็นมูลค่า 3.95 ล้านบาท



The Night Light of Flora Fest



ตลาดนัดชาวดอย

3.6 บริหารจัดการองค์กรเพื่อความยั่งยืนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยานหลวงราชพฤกษ์สู่แหล่งเรียนรู้มาตรฐาน

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ดำเนินงานเพื่อเข้าสู่มาตรฐานต่างๆ จำนวน 6 มาตรฐาน/รางวัล ได้แก่ (1) รางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Thailand Tourism Awards 2021) : ประเภทแหล่งท่องเที่ยว สาขาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ และประเภทการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำเพื่อความยั่งยืน (Low Carbon & Sustainability) (2) มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (3) โครงการสำนักงานสีเขียว (Green Office) (4) โครงการส่งเสริมโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) (5) มาตรฐานสถานที่จัดงานอาเซียน (ASEAN MICE Venue Standard: AMVS) ประเภทสถานที่จัดงานพิเศษ (ลานราชภูร์รักบาท) และ (6) มาตรฐานสถานที่จัดงานประเทศไทย (Thailand MICE Venue Standard : TMVS)

ผลการดำเนินงาน

ด้านการขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง



1. การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงโดยในลักษณะโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง



2. การสนับสนุนงานโครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”

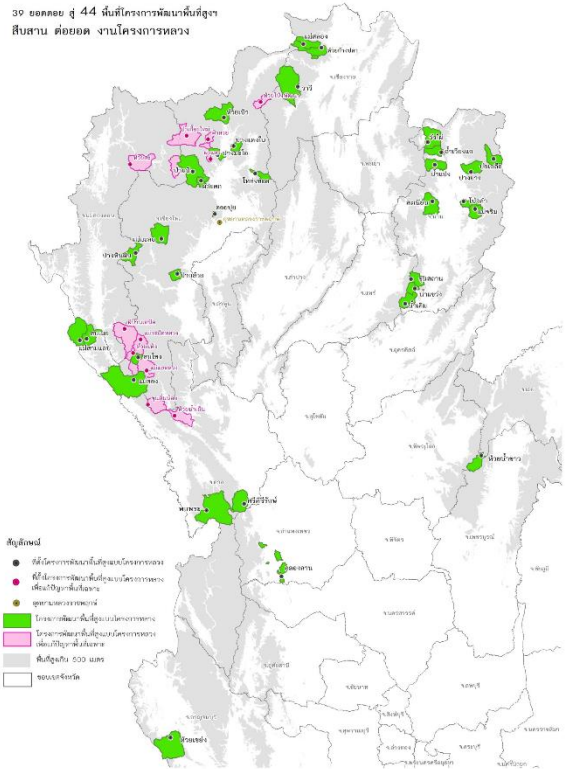


3. โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง

1. ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง

สวพส. ขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง (Highland Development Project Using Royal Project System) ดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงทั้งภาคเกษตรและนอกภาคการเกษตร ร่วมกับการใช้ประโยชน์จากแผนที่ดินรายแปลง เพื่อการใช้พื้นที่อย่างถูกต้องเหมาะสม ควบคู่กับการจัดการผลผลิตภายใต้ระบบมาตรฐานอาหารปลอดภัย และระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ตลอดจนสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้กลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มพื้นที่ 1 คือกลุ่มบ้านที่พัฒนาแบบโครงการหลวงโดยสมบูรณ์ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง 616 กลุ่มบ้าน กลุ่มพื้นที่ 2 คือการพัฒนาเชิงพื้นที่เฉพาะบางกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ 914 กลุ่มบ้าน และกลุ่มพื้นที่ 3 คือเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล ในรอบ 6 เดือน มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

39 ยอดอายุ 44 พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูง สืบสาน ต่อยอด งานโครงการหลวง



1.1 ยกระดับการพัฒนาหมู่บ้านเป้าหมาย

สวพส. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกลุ่มบ้านเป้าหมาย จำนวน 616 กลุ่มบ้าน ในพื้นที่ดำเนินงาน ทั้ง 44 แห่ง ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการกระจายการพัฒนา และยกระดับการพัฒนาของเกษตรกรและชุมชนบนพื้นที่สูงด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้นำชุมชน หน่วยงานเครือข่ายร่วมบูรณาการ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570) ดังนี้

- **กลุ่มบ้านระดับ A** คือ กลุ่มบ้านที่ชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้ด้วยตนเอง และมีผลการพัฒนาที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ได้
- **กลุ่มบ้านระดับ B** คือ กลุ่มบ้านที่ชุมชนสามารถร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา มีการกระจายและยกระดับการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- **กลุ่มบ้านระดับ C** คือ กลุ่มบ้านที่ชุมชนอยู่ระหว่างการเริ่มเรียนรู้และขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อการแก้ไขปัญหาพื้นฐานด้านการประกอบอาชีพ และมีการพัฒนาแปลงเรียนรู้
- **กลุ่มบ้านระดับ D** คือ กลุ่มบ้านที่ยังไม่เข้าดำเนินการพัฒนา

กลุ่มพื้นที่	ระดับการพัฒนา				รวม
	A	B	C	D	
กลุ่มที่ 1 เชียงใหม่/กำแพงเพชร/กาญจนบุรี/เพชรบูรณ์	17	50	33	-	100
กลุ่มที่ 2 เชียงราย	23	36	94	-	153
กลุ่มที่ 3 น่าน	37	46	8	-	91
กลุ่มที่ 4 ตาก/แม่ฮ่องสอน	18	44	93	-	155
กลุ่มที่ 5 พื้นที่เฉพาะ	6	59	52	-	117
รวม	101	235	280	-	616

ทั้งนี้ สวพส. ได้จัดทำกลยุทธ์การพัฒนารายกลุ่มบ้าน 616 กลุ่มบ้าน และจัดทำในรูปแบบ Master Plan รายหมู่บ้านในระยะ 5 ปี ถัดไป (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อนำไปสู่การบูรณาการงบประมาณกับหน่วยงานภายนอกของแต่ละกลุ่มพื้นที่เรียบร้อยแล้ว

1.2 ขยายการพัฒนาไปสู่กลุ่มบ้าน ประเภทที่ 2 (การพัฒนาเชิงพื้นที่เฉพาะบางกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ) และประเภทที่ 3 (เครือข่ายการเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล) ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

กระจายการพัฒนาไปยังกลุ่มบ้านประเภทที่ 2 โดยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับเครือข่ายการพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 41 แห่ง 21 อำเภอ 6 จังหวัด ได้แก่ อบต. 39 แห่ง และเทศบาล 2 แห่ง เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงในระดับท้องถิ่นตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น ด้วยการนำองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวงภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้พัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน รวมถึงการร่วมมือกันสนับสนุนกิจกรรมและงบประมาณในการพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น



การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับเครือข่ายการพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายการพัฒนาในเครือข่ายการเรียนรู้ดิจิทัล (ประเภทที่ 3) ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเรียนรู้ออนไลน์ในการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ตรงกับปัญหาและความต้องการเรียนรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้ ซึ่งเน้นพื้นที่นำร่องที่เป็นความร่วมมือจากการลงนาม MOU กับ อบต. และกลุ่มบ้านที่เข้าถึงสัญญาณโทรศัพท์และ Internet (ข้อมูล TP Map กลุ่มบ้านที่เข้าถึงสัญญาณ Internet 3,044 แห่ง จาก 4,205 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 72.39)

1.3 สร้างกลไกการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

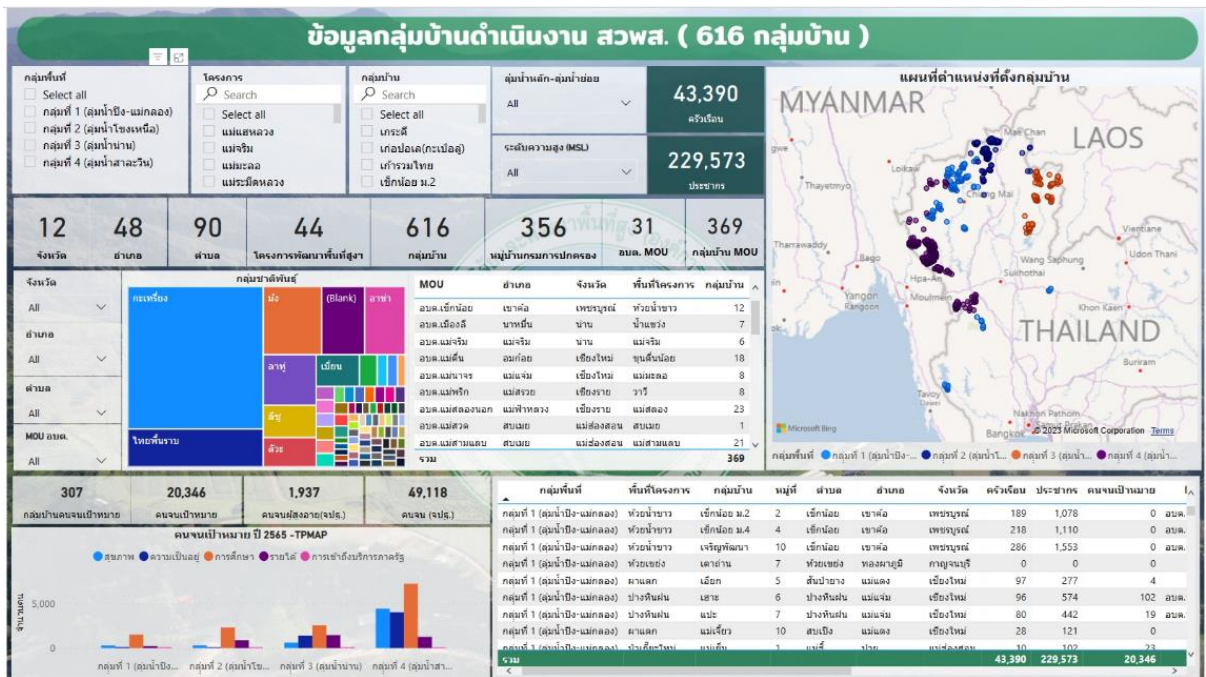
จากประสบการณ์การทำงานสนับสนุนงานโครงการหลวง ขยายผลสำเร็จของโครงการหลวงไปยังพื้นที่สูงในประเทศ และดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง โดยความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน นำมาสู่การวิเคราะห์องค์ความรู้ ข้อมูล พร้อมทั้งจะถ่ายทอดถอดบทเรียนการทำงานพัฒนาผ่านหลักสูตร “นักพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง” ปัจจุบัน สวพส. ได้จัดฝึกอบรมหลักสูตรนักพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวงรุ่นที่ 2 หรือ นพส.2 จำนวน 70 ราย ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดและหน่วยงานบูรณาการในการพัฒนาพื้นที่สูงแบบบูรณาการ ซึ่งเมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วจะเป็นผู้มีความรู้เข้าใจหลักการและวิธีการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที ขณะเดียวกันยังมีส่วนหนุนเสริมกับ สวพส. ในการกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่สูงต่างๆ ตามนโยบายเป้าหมายของรัฐบาลอันจะก่อให้เกิดการประสานพลังเพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม



1.4 พัฒนาและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรแก่เกษตรกรให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

สวพส. พัฒนาและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรแก่เกษตรกรให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีความมั่นคงด้านการประกอบอาชีพ โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและคุ้มค่า ด้วยระบบการเกษตรปลอดภัยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมปลูกพืชชนิดต่างๆ เช่น พืชผัก พืชไร่ ไม้ผล ไม้ดอก กาแฟ และอื่นๆ ให้เกษตรกร ส่งเสริมพัฒนาอาชีพเกษตรกร 10,314 ราย ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ที่เกิดจากการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร 296.77 ล้านบาท นอกจากนี้ ให้ความสำคัญกับสร้างโอกาสและกระจายการพัฒนา แก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้าตามแผนที่ความยากจน (TP MAP) ให้กับเกษตรกรที่ยากจนหรือด้อยโอกาส (ผู้สูงอายุ ยากจน ไร้ที่ทำกิน/ที่อยู่อาศัย ขาดการศึกษา ปัญหาด้านสุขภาพ พิการบำบัดยาเสพติด) 1,309 ราย (เป้าหมาย 1,500 ราย)

ส่งเสริมการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย (GAP) 3,141 ราย 24,624.68 ไร่ และได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 476 ราย 2,848.70 ไร่



1.5 เสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชนในการพึ่งตนเองและพัฒนาศักยภาพของผู้นำเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชนในการพึ่งตนเอง บริหารจัดการตนเอง ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน ผู้นำเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนโดยนำแผนชุมชนมาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนา ในรอบ 6 เดือน สวพส. ส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 44 แห่ง 36 ชุมชน ประชาชนผู้รับประโยชน์ 810 ราย

พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มในชุมชนไปสู่สถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน โดยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจและกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการกลุ่มของตนเองได้ 17 แห่ง ปัจจุบันมีสถาบันเกษตรกรจำนวน 103 แห่ง สมาชิก 4,097 คน เงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 34.56 ล้านบาท ส่งเสริมการรวมกลุ่มนอกภาคเกษตร 40 กลุ่ม กลุ่มทางสังคม 52 กลุ่ม และกลุ่มสิ่งแวดล้อม 27 กลุ่ม รวมถึงพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนและผู้นำเกษตรกร 1,014 ราย

ประเภท	จำนวน (กลุ่ม)	สมาชิก (ราย)	เงินทุนดำเนินงาน (บาท)
กลุ่มสหกรณ์	12	1,534	23,489,050.59
กลุ่มเตรียมสหกรณ์	6	335	1,872,812.11
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	57	1,639	7,596,748.82
กลุ่มพึ่งตนเอง	28	589	1,598,555.00
รวม	103	4,097	34,557,166.52

ตาราง จำนวนกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง

1.6 เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้สามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ปรับระบบเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำขอบเขตที่ดินรายแปลงของเกษตรกรและบริหารจัดการพื้นที่ตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในรอบ 6 เดือน ได้จัดเวทีสร้างความเข้าใจชุมชน สำรวจ จัดทำฐานข้อมูล และแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงโดยจัดทำขอบเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ทำกิน (Zoning) แล้วเสร็จ 24 กลุ่มบ้าน เกษตรกร 1,385 ราย 3,124 แปลง ซึ่งแบ่งเป็นขอบเขตหมู่บ้าน 98,575.67 ไร่ พื้นที่ป่า 70,439.54 ไร่ พื้นที่เกษตร 30,885.97 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 1,587.76 ไร่

อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศน์ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีแผนการดำเนินการได้จัดทำแนวกันไฟ เป้าหมาย 118 ชุมชน ระยะทาง 735 กิโลเมตร ในช่วงเดือนมีนาคม – เมษายน 2566 จัดทำฝายชะลอน้ำ 160 แห่ง ดูแลรักษาป่าต้นน้ำลำธารรอบชุมชน 1,203,426.76 ไร่ อยู่ระหว่างการเฝ้าระวังไฟป่าและจัดเตรียมเพาะกล้าไม้ เพื่อดำเนินกิจกรรมตามช่วงที่เหมาะสม จัดทำ



กิจกรรมการเฝ้าระวังไฟป่า

กองปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรเพื่อลดการเผา จำนวน 350 ตัน สนับสนุนการทำเกษตรโดยไม่เผาพื้นที่และเศษพืช 1,228 ไร่ วิเคราะห์คุณภาพดิน 167 ตัวอย่าง วิเคราะห์คุณภาพน้ำ 74 ตัวอย่าง วิเคราะห์คุณภาพตะกอนดิน 43 ตัวอย่าง รวมทั้งมีเป้าหมายในการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำและปลูกหญ้าแฝก 1,381,000 กล้า

2. การสนับสนุนงานโครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”

สวพส. ในฐานะหน่วยงานดำเนินการและเลขานุการ โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ซึ่งดำเนินงานใน 11 พื้นที่ ภายใต้แผนแม่บทโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ระยะที่ 4 (พ.ศ.2566-2570) ในรอบ 6 เดือน ได้ร่วมบูรณาการงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร มีจำนวนเกษตรกรที่รับประโยชน์ 345 ราย เกษตรกรสามารถสร้างรายได้จากการปลูกพืชที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานอาหารปลอดภัย (GAP และเกษตรอินทรีย์) คิดเป็นมูลค่า 2.45 ล้านบาท



นอกจากนี้ สวพส. ใช้รูปแบบการปฏิบัติงานแบบโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินไปเป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาความยากจนพื้นที่เฉพาะบ้านหนองเขี้ยว ต.ห้วยโป่ง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ.แม่ฮ่องสอน เน้นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างรายได้ด้วยอาชีพทางเลือกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทำน้อยได้มาก พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สร้างการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร การมีชุมชนที่เข้มแข็ง การป้องกันการพังทลายของหน้าดิน มีการจัดทำ “Master Plan” จุดเน้น “ปรับระบบเกษตร ลดการทำไร่หมุนเวียน เพิ่มพื้นที่สีเขียว” เพื่อแก้ไขปากท้องของชาวบ้าน และพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อขยายรูปแบบการพัฒนาสู่ชุมชนอื่น

3. การถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแบบโครงการหลวงเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง

สวพส. ร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สวพส. ตลอดจนองค์กรและหน่วยงานท้องถิ่น ดำเนินงานโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) มีพื้นที่เป้าหมายการดำเนินงานใน 14 จังหวัด 72 อำเภอ 200 ตำบล 795 ศตข. ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมดรวม 148,955 ราย แบ่งเป็นด้านการนำองค์ความรู้โครงการหลวงไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ 83 แห่ง 21 อำเภอ 7 จังหวัด จำนวน 3,625 ครั้ง/เดือน ในรอบ 6 เดือน มีการจัดประชุมร่วมกับผู้บริหาร กศน. เพื่อกำหนดพื้นที่และแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระยะ 5 ปี (2566-2570) เนื่องจากเป็นปีแรกของการดำเนินงานโครงการระยะที่ 5 และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการราย ศตข. ร่วมกันทั้งผู้บริหาร กศน. ครูนิเทศก์และครู ศตข. เพื่อร่วมกำหนดเครื่องมือการทำงานร่วมกันในแต่ละปี รวมถึงทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานในปี 2566 มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 120 ราย

ดำเนินงานด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ผ่าน Facebook Page โครงการ “ชุมชนชนถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวง” และ Facebook Page “โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้” สำหรับพื้นที่ ศตข. เครือข่ายการเรียนรู้จำนวน 712 แห่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ ศตข.ที่อยู่ห่างไกล ทุรกันดาร นอกจากนี้ พัฒนาและเพิ่มทักษะของการทำงานตามแบบโครงการหลวงให้ผู้บริหารและครู ศตข. จำนวน 26 คน ด้วยการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรนักพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวงรุ่นที่ 2

ผลการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาและบริหารองค์กร



1. การบริหารทรัพยากรมนุษย์และ
พัฒนาบุคลากร



2. การสนับสนุนนโยบายและการติดตาม
ประเมินผล



3. การปรับปรุงกระบวนการทำงาน
ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการ
บริหารจัดการภาครัฐ 4.0



4. การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและการ
บริหารจัดการข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
การบริหารจัดการองค์กร

สวพส. ยกระดับการพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย ด้วยการนำองค์การอย่างมีวิสัยทัศน์ เน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มุ่งมั่นศรัทธาต่อหลักการทำงานของโครงการหลวง มุ่งผลลัพธ์ที่สร้างคุณค่าและสร้างความไว้วางใจจากประชาชน ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 ด้วยการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ขณะเดียวกันยังพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้และทักษะที่หลากหลาย ในรอบ 6 เดือน มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

1. บริหารทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาบุคลากร

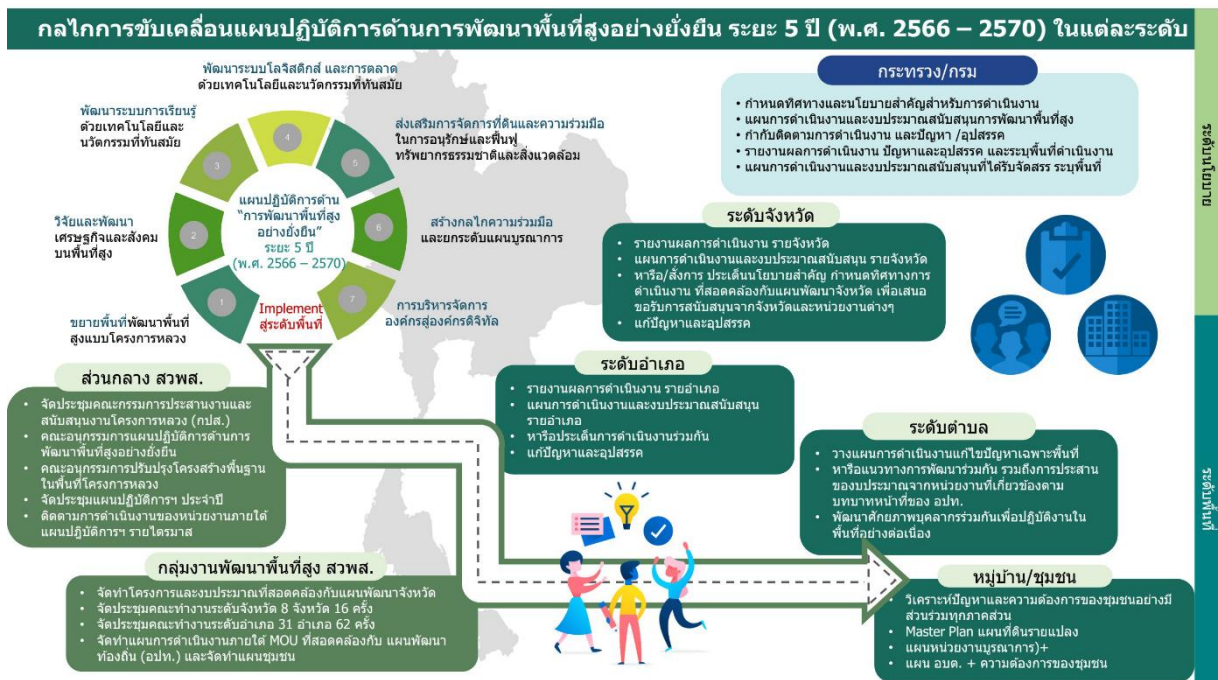
สวพส. บริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้แผนกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563 – 2570) ได้จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรตามองค์ความรู้และทักษะสำหรับขับเคลื่อนตามกลยุทธ์ด้วยการมอบหมายงานให้บุคลากร สวพส. 203 ราย และจัดทำแผนการพัฒนาความรู้และทักษะด้านดิจิทัล (Digital IDP) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงและแผนพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัล ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ในกลุ่มบุคลากรที่มีบทบาทหลักด้านดิจิทัล จำนวน 156 ราย เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างองค์ความรู้/ฐานข้อมูล เพิ่มประสิทธิภาพด้านงานวิจัย การบริหารงานวิจัย และขับเคลื่อนการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ การพัฒนาระบบงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และให้บริการผ่าน e-service และ e-office เป็นต้น พัฒนาบุคลากรตามองค์ความรู้หลัก และองค์ความรู้และทักษะรายกลยุทธ์ของ สวพส. ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการเรียนรู้ ศึกษาคุณงานอย่างเป็นระบบ โดยให้บุคลากรร่วมฝึกอบรมกับหน่วยงานภายนอก เพื่อพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้หลัก และจัดฝึกอบรม ประชุม กิจกรรม (In-House Training) ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ตามกลยุทธ์ รวม 34 หลักสูตร บุคลากรได้รับการพัฒนา 793 ราย (นับซ้ำ)

เตรียมความพร้อมในการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง (Talent Development and Succession Planning) เพื่อสนับสนุนทิศทางการดำเนินงานของ สวพส. ในระยะยาว เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร สร้างความสุขและความผูกพันต่อองค์กร และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการร่วมมือปฏิบัติงานของบุคลากร โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากรด้วยการยกระดับการบริหารจัดการองค์การสู่สำนักงานสีเขียว (Green Office) นำการพัฒนาสติภายในองค์กร (Mindfulness Psychology) มาเป็นวิถีปฏิบัติภายใน สวพส.

เตรียมความพร้อมในการจัดทำแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางในการเสริมสร้างให้บุคลากรของ สวพส. มีพฤติกรรมตามแนวทางของวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์

2. สนับสนุนนโยบายและการติดตามประเมินผล

ดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง แผนปฏิบัติการด้านโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) กำหนดกลยุทธ์และกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม โดยศึกษาการแปลงแผนสู่การปฏิบัติในแต่ละระดับทั้งภายในและภายนอก สวพส. และได้ (ร่าง) รูปแบบการขับเคลื่อนแผนฯ ในแต่ละระดับเพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน



รวมถึงดำเนินงานโครงการสำคัญต่างๆ ได้แก่ โครงการการขับเคลื่อนรูปแบบการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำชุดข้อมูลรายงานสถานะ SDGs ของการพัฒนาพื้นที่สูงและการดำเนินงานในภาพรวมของ สวพส. โครงการศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ในประเด็นเส้นความยากจนและความสัมพันธ์ของความยากจนบนพื้นที่สูงกับบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน ติดตามและประเมินผลภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนและแผนต่างๆ ของ สวพส. โครงการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการและความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในเชิงความคุ้มค่าการดำเนินการกิจของ สวพส. เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานและการปฏิบัติภารกิจของ สวพส. ให้ตอบสนองตามเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์การจัดตั้ง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

3. ปรับปรุงกระบวนการทำงานตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0

สวพส. นำกลไกการเสนอขอรับรางวัลคุณภาพด้านต่างๆ มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรทุกส่วนงานปรับปรุงงานบริการประชาชนอย่างสร้างสรรค์ ตอบสนอง ปัญหาความต้องการของคนและชุมชนบนพื้นที่สูงได้อย่างมีคุณภาพ มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

ยกระดับ สวพส. ตามแนวทางคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ประจำปี 2566 โดยเสนอผลการดำเนินงานเพื่อรับการประเมินการพัฒนาระบบราชการ 4.0 จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ปรับปรุงกระบวนการทำงานตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของ สวพส. เช่น การเก็บรวบรวม ข้อมูลตามแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) การจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติการรับของช่วยเหลือ พิษภัยและประโยชน์อื่นใดสำหรับบุคลากร สวพส. การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติต่างๆ การจัดทำประกาศสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้ ร้องเรียน ผู้แจ้งเบาะแส และผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดของบุคลากร สวพส. การทบทวนและ ปรับปรุงคำสั่งจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนและคณะกรรมการประจำศูนย์รับเรื่องร้องเรียน สวพส. เป็นต้น

ในรอบ 6 เดือน สวพส. เสนอผลงานเพื่อขอรับรางวัลคุณภาพด้านในระดับประเทศและนานาชาติ ประจำปี พ.ศ.2565 ได้แก่ รางวัลเลิศรัฐใน 3 สาขา ได้แก่ คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA 4.0) บริการภาครัฐ และการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และ สำนักงาน ป.ย.ป. มีผลงานเสนอขอรับรางวัลเลิศรัฐทั้ง 3 รางวัล รวม 10 ผลงาน รางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิ มนุษยชน 1 ผลงาน โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และเตรียมความพร้อมในการเสนอรับการประเมิน องค์กรคุณธรรม 1 ผลงาน และรางวัลสำนักงานสีเขียว Green Office จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ยกระดับการประชาสัมพันธ์การรับรู้ของ สวพส. โดยกำหนดประเด็นสำคัญในการสื่อสารองค์กรและ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อสร้างอัตลักษณ์ สวพส. ส่งเสริมการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานที่โดดเด่นทั้งด้านงานวิจัย งานพัฒนา และการส่งเสริมการเรียนรู้ของอุทยาน หลวงราชพฤกษ์ ไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ใช้สื่อใหม่ในรูปแบบ Podcast “HRDI Podcast” ผ่าน ช่องทางสื่อ Social Media ของ สวพส. และ Platform Website เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง วิทยูทูปกระจายเสียงสำหรับประชาชน ทำให้เข้าถึงประชาชนทั่วไป และเกษตรกรที่ติดตามข่าวสารทางรายการ วิทยูทูปกระจายเสียง โดยได้กำหนดช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรม องค์ความรู้ที่ได้จากการ ดำเนินงานผ่านสื่อออนไลน์ 4 ช่องทาง จัดทำวารสาร สวพส. E-Book เผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านวีดิทัศน์



HRDI Podcast



4. การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร

สวพส. เพิ่มขีดสมรรถนะขององค์กรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (High Performance Organization) มุ่งเน้นสู่ “องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลและเทคโนโลยีที่เหมาะสม” ภายใต้แผนปฏิบัติการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) โดยยกระดับการบริหารจัดการและการบริการขององค์กร บูรณาการข้อมูลและระบบงานเพื่อรองรับการเชื่อมโยงการทำงานอย่างเป็นระบบทั้งภายในและระหว่างหน่วยงาน ขยายโอกาสให้ชุมชนบนพื้นที่สูงและประชาชนทั่วไปเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ ทัวถึง เท่าเทียม ง่ายและรวดเร็ว ส่งเสริมการขับเคลื่อนองค์กรเป็นศูนย์กลางข้อมูลสนับสนุนการวิจัย พัฒนา และการเรียนรู้การวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (Data Center) มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและความปลอดภัยด้านไซเบอร์ ได้แก่ การติดตั้งอุปกรณ์กระจายสัญญาณเครือข่ายไร้สาย เชื่อมโยงสายใยแก้วนำแสงภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์รองรับการเรียนรู้ในอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ติดตั้งเครื่องสำรองไฟฟ้าสำหรับห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อลดความเสี่ยงจากระบบไฟฟ้าขัดข้องและไม่เสถียร พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงรองรับการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง (WFH)

พัฒนาระบบการเรียนรู้และคลังความรู้ในรูปแบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง รองรับการเรียนรู้พรรณไม้และจุดเรียนรู้สำคัญในอุทยานหลวงราชพฤกษ์โดยพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อให้พนักงานที่เกี่ยวข้องในการเรียนรู้ในบริเวณอุทยานหลวงราชพฤกษ์แบบ On Site และมีเครื่องมือให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดการบันทึกและแก้ไขข้อมูลพรรณไม้และแหล่งเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ดำเนินการปรับปรุงการนำเสนอเว็บไซต์เพื่อให้ดึงดูดความสนใจและง่ายในการเข้าถึง การศึกษาช่องทางการบริการข้อมูล Online ตามกลยุทธ์การสื่อสารเชิงรุกของ สวพส.

ยกระดับองค์กรสู่สำนักงานดิจิทัลรองรับการบริหารงานและการให้บริการบนพื้นที่สูง โดยปรับปรุงระบบบริหารทรัพยากรองค์กร (ระบบแผนงานโครงการ ติดตามและประเมินผล บริหารงานคลัง) ที่มีการใช้งานในปัจจุบันของ สวพส. ให้รองรับการปรับระบบเข้าสู่ระบบ ERP สำหรับหน่วยงานภาครัฐตามรูปแบบมาตรฐาน (แนวทางของ สวทช.) รวมถึงยกระดับฐานข้อมูลเชิงพื้นที่และเครือข่ายข้อมูลเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง โดยจัดทำฐานข้อมูลกลาง และเผยแพร่ข้อมูลภูมิสารสนเทศสำหรับสนับสนุนงานพัฒนาพื้นที่สูง

พัฒนาชุมชนต้นแบบการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการบนพื้นที่สูง ด้วยการขับเคลื่อน เผยแพร่ การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัล แก่บุคลากร สวพส. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชนบนพื้นที่สูงในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 8 แห่ง ได้แก่ ปางหินฝน แม่ะลอบ บ่อเกลือ แม่จริม ห้วยน้ำขาว สบเมย แม่สามแลบ และห้วยก้างปลา เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ข้อมูลและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้งานในมิติต่างๆ เช่น การพัฒนาฐานข้อมูล กลุ่ม มบ้านดำเนินงาน ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการโครงสร้างพื้นฐาน ข้อมูลสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ทั้งนี้ มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเกษตรแม่นยำ โดยพัฒนาระบบโรงเรือนเกษตรแม่นยำ 6 แห่ง

เตรียมความพร้อมเข้าร่วมโครงการพัฒนาแพลตฟอร์มภาครัฐเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (GPPC) โดยได้คัดเลือกเจ้าหน้าที่ จำนวน 10 คน เข้าร่วมอบรมหลักสูตร PDPA ในรูปแบบออนไลน์ของจุฬา MOOC เพื่อเตรียมความพร้อมในการใช้งานระบบ GPPC ต่อไป

การกำกับกิจการที่ดี

การดำเนินงานสนับสนุนการกำกับกิจการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

1. ด้านนโยบายและแผน

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง จำนวน 7 คน เพื่อบริหารและดำเนินกิจการของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงให้เกิดความต่อเนื่อง และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- | | |
|---------------------------|--|
| 1. นายชวลิต ชูขจร | เป็นประธานกรรมการ |
| 2. นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ | เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตร |
| 3. นายตฤชา สีนธวานนท์ | เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาสังคม |
| 4. นางสาวลดาวัลย์ คำภา | เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟู |
| 5. นายฉันทานนท์ วรรณเขจร | เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐกิจและการตลาด |
| 6. นายสมชาย พงศ์ดิถีชัย | เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการ |
| 7. นายณนทิกกร กาญจนะจิตรา | เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงบประมาณ |

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2565 เป็นต้นไป

คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ได้กำหนดนโยบายหลักและแนวทางปฏิบัติภายใต้กรอบนโยบาย 4 ด้าน ตามประกาศคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เรื่อง นโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. ดังนี้

นโยบายด้านรัฐ สังคม และสิ่งแวดล้อม
บริหารงานโดยมุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลต่อการพัฒนาพื้นที่สูง และสร้างความยั่งยืนให้กับประเทศชาติ ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และองค์การ สนับสนุนนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งส่งเสริมผลักดันการดำเนินงานที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

นโยบายด้านการให้บริการและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางทำงานในเชิงรุกและมองไปข้างหน้า ยกกระดับคุณภาพการให้บริการ เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เข้าถึงการบริการได้อย่างรวดเร็ว สะดวก ทันสมัย โปร่งใส และสุจริต โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้



ประธานกรรมการ สวพส. นำคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย และที่ปรึกษาคณะกรรมการ ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมการดำเนินงานพื้นที่ จ.น่าน

นโยบายด้านองค์การ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงาน สื่อสารนโยบายและถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ที่เอื้อต่อการทำงาน สนับสนุนให้มีการสื่อสารองค์การอย่างสร้างสรรค์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน สร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูล มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้

นโยบายด้านผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย ตอบสนองต่อการขับเคลื่อนภารกิจขององค์กร สนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง มีคุณธรรมและจริยธรรม สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี

2. ด้านการปรับปรุงและแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการสถาบันพิจารณาให้ความเห็นชอบระเบียบ/ข้อบังคับ/ประกาศ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ (1) ระเบียบคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน พ.ศ. 2566 (2) ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงว่าด้วยการงบประมาณ การเงิน และการบัญชี (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 และ (3) เกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (Licensing) ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และประกาศคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เรื่อง หลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2566

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานระยะที่ผ่านมา

1. พื้นที่ดำเนินงานของ สวพส. ในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนางานโครงการหลวงให้เป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนและการขยายผลองค์ความรู้โครงการหลวง อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร และประสบปัญหาการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ เพื่อตั้งสำนักงานและแปลงสาธิตโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติและในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. สวพส. ดำเนินงานเชิงนโยบายเพื่อให้การขยายการพัฒนาช่วยเหลือชุมชนบนพื้นที่สูงครอบคลุมพื้นที่ในวงกว้างโดยการร่วมกันดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ โดยใช้กลไกการดำเนินงานแบบบูรณาการภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) โดยคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ได้เห็นชอบเมื่อ 7 กรกฎาคม 2564 และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2564 มีการขับเคลื่อนงานระดับหน่วยงานกลาง โดยคณะกรรมการแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานในการขับเคลื่อนแผนฯ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นรองประธานคณะกรรมการ มีผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงเป็นเลขานุการ ระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่า

ราชการจังหวัดเป็นประธานคณะทำงาน และระดับชุมชน โดยชุมชนจัดทำแผนชุมชนด้วยตนเอง และเสนอแผนชุมชนเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น

ทั้งนี้ ได้ร่วมกับกรมป่าไม้ ดำเนินการสำรวจขอบเขตพื้นที่และประสานงานขอใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมป่าไม้ โดยขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน/ปฏิบัติงานของโครงการฯ เป็นไปตามมาตรา 19 แห่ง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมีคำสั่งจัดตั้ง “โครงการพัฒนาป่าไม้พัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง...” และมาตรา 54 แห่ง พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 สำหรับบริเวณสถานที่ตั้งหน่วยงาน แผลงสาธิต ศูนย์เรียนรู้ เป็นไปตามมาตรา13/1 แห่ง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและขอผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 23 มิถุนายน 2563 และวันที่ 11 พฤษภาคม 2564 กรณีส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ก่อนได้รับอนุญาต

การดำเนินงานระยะต่อไปของ สวพส.

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

1. ด้านการสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง

ดำเนินการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง ตามหลักการเศรษฐกิจสมัยใหม่ (BCG Model) มุ่งสร้างองค์ความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรมด้านพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่รองรับการเปลี่ยนแปลง และเป็นประโยชน์ต่องานของมูลนิธิโครงการหลวงตลอดจนพื้นที่สูงอื่น เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความมั่นคงด้านอาหาร อาชีพ และสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน 25 โครงการหลักใน 4 ด้าน ได้แก่ **การวิจัยด้านเศรษฐกิจ** เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ในการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพสำหรับชุมชนบนพื้นที่สูง มีเป้าหมายในการผลิตชุดความรู้/นวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตและมูลค่าของผลิตผลเกษตรบนพื้นที่สูง 21 เรื่อง พันธุ์พืช-สัตว์ที่มีคุณลักษณะเฉพาะและสามารถปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง 13 พันธุ์ ชีวภัณฑ์เกษตรสำหรับป้องกันกำจัดศัตรูพืช 6 รายการ ต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผลิตผล 3 รายการ **การวิจัยด้านสังคม** เพื่อพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภูมิสังคมบนพื้นที่สูงด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถดำรงชีพได้อย่างยั่งยืน ด้วยการยกระดับเศรษฐกิจของครัวเรือนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การประยุกต์ใช้วิทยาการปัจจุบันและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้ชุมชนสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลง มีเป้าหมายในการค้นหากระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงระบบที่เหมาะสมกับภูมิสังคมบนพื้นที่สูงให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง 1 นวัตกรรม ค้นหากระบวนการพัฒนาผู้นำเกษตรกรบนพื้นที่สูงในประชากรส่วนใหญ่ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนรู้ได้เร็ว กลุ่มที่เรียนรู้จากตัวอย่างผลสำเร็จ และกลุ่มที่เรียนรู้จากการมีข้อมูลที่รอบด้าน 3 กระบวนการ ค้นหากระบวนการยกระดับบทบาทสตรีชาติพันธุ์ในพื้นที่โครงการหลวง ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและหุ้นส่วนการพัฒนาที่เท่าเทียม 1 กระบวนการ **การวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** มุ่งวิจัยเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายในการพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรมในการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและลดผลกระทบจากการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศบนพื้นที่สูง 18 เรื่อง พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากงานวิจัยที่ส่งมอบให้มูลนิธิโครงการหลวงหรือนำไปใช้ประโยชน์ระดับชุมชนและเชิงพาณิชย์ 3 รายการ จัดทำฐานข้อมูลความ

หลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์บนพื้นที่สูง 1 ระบบ ด้านการพัฒนานักวิจัยและการบริหารงานวิจัย กำหนดเป้าหมายรายการที่ยื่นขอคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในผลงานวิจัยและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการคุ้มครองและใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญา 10 รายการ และนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ 24 เรื่อง

แผนการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ปี 2566



พัฒนา เครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัยและการพัฒนากับนานาชาติ ด้านความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงกับต่างประเทศ และเตรียมความพร้อมในการจัดอบรมหลักสูตร International Workshop Programme 2023-2024

International Workshop Programme 2023-2024
Organized by Royal Project Foundation and Highland and Development Institute (Public Organization)

- Course 1 Application of the Royal Project Sustainable Highland Development Model in an Unsettled and Unpredictable VUCA World
- Course 2 Transformation of Shifting Cultivation into Sustainable Agriculture
- Course 3 Woman's Partnership in Sustainable Highland Development
- Course 4 Go Organic : The Challenges of Production and Marketing
- Course 5 Arabica Coffee in Highland Agroforestry System (For the Asia-Pacific Region)

*The schedule may change as appropriate

พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ สนับสนุนการพัฒนาบนพื้นที่สูง และการให้บริการสังคม มุ่งพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ที่มีความโดดเด่น มีอัตลักษณ์ และเป็นจุดหมายปลายทางของผู้เข้ารับบริการ ด้วยกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่งมอบองค์ความรู้ให้ผู้บริการทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย 3 ด้านหลัก ได้แก่ (1) แหล่งเรียนรู้ที่รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ โครงการตามแนวพระราชดำริ โครงการหลวง และการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน โดยจัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการมีชีวิต นิทรรศการถาวร และสื่อเรียนรู้รูปแบบต่างๆ (2) แหล่ง

เรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการเกษตร และ (3) แหล่งเรียนรู้ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และการให้บริการพื้นที่เพื่อส่งเสริมสุขภาพและความสัมพันธ์ในครอบครัว แก่ผู้ได้รับการถ่ายทอดความรู้ไม่น้อยกว่า 780,000 ราย สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ไม่น้อยกว่า 4 เครือข่าย จัดทำหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มนักเรียน กลุ่มเกษตรกร องค์กรท้องถิ่น รวมถึงผู้มีความสนใจองค์ความรู้เฉพาะด้านในประเด็นการเกษตร ความหลากหลายทางชีวภาพ ศิลปะและวัฒนธรรม 5 หลักสูตร และได้รางวัลหรือมาตรฐานด้านการจัดการท่องเที่ยวและบริการ การบริหารจัดการองค์กร ไม่น้อยกว่า 2 รางวัล/มาตรฐาน

2. ด้านการขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง

ขับเคลื่อนการพัฒนาและการกระจายการพัฒนาให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย 3 กลุ่มพื้นที่ โดยยกระดับการพัฒนาพื้นที่ในกลุ่ม 1 และเร่งการกระจายการพัฒนาในพื้นที่กลุ่ม 2 และกลุ่ม 3 เพื่อให้เกิดการกระจายการพัฒนาให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายและพื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤติ ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ แก้ไขปัญหาความยากจน เน้นการบริหารจัดการการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูงให้มีประสิทธิภาพ มุ่งสร้างอาชีพภาคการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีคุณภาพตามมาตรฐานอาหารปลอดภัย และสร้างอาชีพนอกภาคการเกษตรโดยใช้ภูมิปัญญาเฉพาะถิ่น เช่น งานหัตถกรรม เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรเกิดรายได้ รวมถึงการจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงในระดับหมู่บ้านและข้อมูลที่เป็นเพื่อการวางแผนโครงสร้างพื้นฐาน และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายในการพัฒนาและยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูง 570 กลุ่มบ้าน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบนพื้นที่สูง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเองบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินงานตามแบบโครงการหลวง ให้ชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน โดยวัดความสำเร็จจาก (1) กลุ่มบ้านในพื้นที่พัฒนาแบบโครงการหลวงอย่างสมบูรณ์ ที่ประชาชนเป้าหมายส่วนใหญ่มีรายได้สูงกว่าเส้นความยากจน ร้อยละ 71 (2) การสร้างชุมชนต้นแบบที่เป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 97 ชุมชน (3) พัฒนาเกษตรกรผู้นำสู่เกษตรกรปราดเปรื่อง 790 ราย และ (4) มีเกษตรกรได้รับการพัฒนาโดยถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวง 82,000 ราย

3. ด้านการพัฒนาและบริหารองค์กร

เน้นการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรให้มีสมรรถนะสูง มีธรรมาภิบาล และการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยยกระดับกระบวนการทำงานตามแนวทางคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA 4.0) ส่งเสริมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรเป็น Smart Officer ที่มีพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงตามสภาวะการณ์ สามารถสร้างนวัตกรรมบนพื้นฐานของการสานพลังความร่วมมือกัน (Collaboration) ระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความเป็นระบบดิจิทัล ในการคิดค้นแสวงหาหนทางหรือวิธีการใหม่ๆ อันก่อให้เกิดผลกระทบสูง ต่อบริษัทความท้าทายของประเทศ หรือตอบสนองปัญหาความต้องการคนและชุมชนบนพื้นที่สูงได้อย่างมีคุณภาพ ก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงของประเทศ

การบริหารทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาบุคลากร พัฒนาบุคลากร ผู้นำชุมชน และบุคลากรหน่วยงานเครือข่าย ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติงานและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการต่างๆ ของ สวพส. รวมถึงพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้บนพื้นที่สูง ได้แก่ (1) พัฒนาบุคลากรและผู้นำชุมชนให้เป็นนักวิจัยและนักพัฒนามีขีดความสามารถสูง มีความรู้ทักษะที่หลากหลาย และมีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (2)

พัฒนาเกษตรกรผู้นำ (Change Agent) ที่สามารถดำเนินงานวิจัยและพัฒนาที่ช่วยขับเคลื่อนงานของสถาบันในการขยายองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้บนพื้นที่สูง (3) พัฒนาระบบการจัดการองค์ความรู้ เพื่อสร้างและเก็บรวบรวมองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ และนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (4) พัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัลแก่บุคลากร สวพส. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชน (5) พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้การวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงทั้งในแบบออฟไลน์และรูปแบบดิจิทัล

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินงาน เพื่อยกระดับการพัฒนาองค์กรสู่สำนักงานดิจิทัล สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูง และจัดทำข้อมูลเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงที่ใช้ประโยชน์ได้จริง เข้าถึงง่าย และครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ (1) เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน และการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูง (2) การพัฒนาระบบบริหารงานให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ตามนโยบายภาครัฐ 4.0 (3) ขับเคลื่อนและบูรณาการข้อมูลและสารสนเทศบนพื้นที่สูงให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (4) จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมบนพื้นที่สูง (5) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เช่น การผลิตและตลาดบนพื้นที่สูง ระบบการเรียนรู้ และการให้บริการ การพัฒนา Smart Farm บนพื้นที่สูง รวมทั้งการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยี IoT ในการควบคุมและติดตามการผลิตและจำหน่ายผลผลิต (6) พัฒนาคคลังความรู้ดิจิทัล พัฒนาระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้บนพื้นที่สูงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (interactive)

การพัฒนาระบบงานที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานตามแนวทางคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 เพื่อก้าวสู่การยกระดับระบบราชการ 4.0 มีเป้าหมายให้เกิดการปรับปรุงระบบการทำงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 โดยมีแผนการดำเนินงานดังนี้ (1) พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรตามแนวทางคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 (2) ยกระดับการบริหารจัดการและบริการขององค์กรในรูปแบบดิจิทัล มีความคุ้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพ (3) ขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และการจัดหางบประมาณเชิงรุก รวมทั้งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณและบริหารเงินสะสม (4) ขับเคลื่อนองค์กรสู่เป้าหมายเชิงผลลัพธ์และการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของ สวพส. (5) ขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สวพส. สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)